

BECERİ EĞİTİM REHBERLERİ

Mustafa ALTINIŞIK

Adnan Menderes Üniversitesi Tıp Fakültesi Biyokimya Anabilim Dalı, Aydın

Son yıllarda yaygın kabul gören ve geleneksel eğitim sürecinden oldukça farklı olan yeterliğe dayalı eğitim modelinde beceri eğitim rehberleri kullanılmaktadır. Ayrıca beceri veya etkinlikte gösterilen performansın objektif bir şekilde değerlendirilmesi için de bu beceri eğitim rehberlerinden kontrol listeleri hazırlanmakta ve kullanılmaktadır.

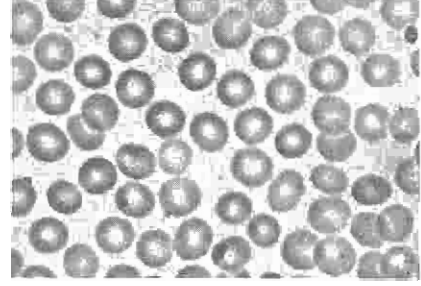
Periferik kan yayma preparatının doğru bir şekilde hazırlanması için standart beceri eğitim rehberlerinin düzenlenmesi, becerinin öğrenilmesinde ve becerinin uygulanmasında bu rehberlerin kullanılması oldukça yararlı olacaktır.

Bu yazıda böyle rehberlere örnek olarak “periferik kan yayma preparatı hazırlama becerisi eğitim rehberi” sunulmaktadır.

PERİFERİK KAN YAYMA PREPARATI HAZIRLAMA BECERİSİ EĞİTİM REHBERİ

Periferik kan yayma preparatı hazırlama, bir damla kandan birçok klinik bilgi edinmek üzere sıklıkla uygulanan bir işlemdir. Periferik kan yayma preparatının incelenmesiyle kanın şekilli elemanlarının durumu hakkında oldukça yararlı bilgiler edinilebilmektedir.

A) Periferik kan yayma preparatında eritrositlerin incelenmesiyle hastada anemi olup olmadığı ve aneminin tipi belirlenebilir.

Eritrositler

Normalde eritrositlerin büyüklükleri oldukça birbirinin aynı, çapları ortalama 7,2 mikrondur. Eritrositlerin büyüklüklerinin çok değişiklik göstermesi **anizositoz** olarak tanımlanır; pernisiyöz anemide ve lösemide rastlanabilir. Eritrositlerin küçük olmaları **mikrositoz** olarak tanımlanır; demir eksikliğinde ve akut posthemorajik anemide görülür.

Eritrositlerin büyük olmaları **makrositoz** olarak tanımlanır; normal olarak yeni doğanda, patolojik olarak pernisiyöz anemide rastlanır. Eritrositlerin biçimlerinin birbirinden farklı olması **poikilositoz** olarak tanımlanır; sık olarak pernisiyöz anemide rastlanır. Orak hücreli anemide eritrositler orak biçimindedirler. Talasemide eritrositlerde ortada ve çevredeki hemoglobin alanlarının arasında boş gibi görünen bir alan vardır. Eritrositlerin oval biçimde olması hereditör ovalositozda, bazen talasemide ve orak hücreli anemide rastlanabilir. Eritrositlerin normal eritrositlere göre daha kalın, koyu boyanmış ve sferik olmaları **sferositoz** olarak tanımlanır; çoğunlukla hereditör bir bozukluktur.

Yazışma adresi:

Dr. Mustafa ALTINIŞIK

Adnan Menderes Üniversitesi Tıp Fakültesi
Biyokimya Anabilim Dalı, AYDIN

e-posta: maltinisik50@hotmail.com

B) Periferik kan yayma preparatında lökositlerin incelenmesiyle ayırıcı tanı yönünden oldukça yararlı bilgiler edinilebilir.

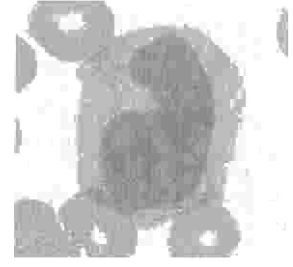
Nötrofiller

Nötrofillerin arttığı durumlar pek çoktur; osteomyelit, otitis media, üriner enfeksiyon gibi enfeksiyonlarda, miyokart enfarktüsünde, yanıklarda, karsinomada, diyabetik asidoz, tirotoksikoz gibi metabolik hastalıklarda, akut hemoraji, aşırı egzersiz yapma ve duygusal stres durumlarında, akut romatizmal ateş, romatoid artrit gibi inflamatuvar hastalıklarda nötrofil artışı görülür. Pek çok durumda da nötrofiller azalır. Kemik iliği baskılanması durumunda, tifo, bruselloz, kızamık, kızamıkçık, kabakulak gibi enfeksiyonlarda, hipersplenizmde, karaciğer hastalıklarında, sistemik lupus eritematoziste, folik asit ve vitamin B₁₂ eksikliğinde nötrofil azalması görülür.

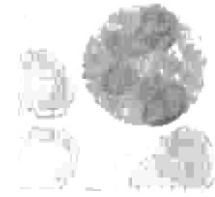
Lenfositler

Lenfositler çeşitli durumlarda artar. Boğmaca, bruselloz, sifiliz, tüberküloz, hepatit, kabakulak, kızamıkçık, enfeksiyöz mononükleoz gibi enfeksiyonlarda, tirotoksikozda, lösemide lenfosit artışı görülür. Çeşitli durumlarda da lenfositler azalır. Konjestif kalp yetmezliğinde, böbrek yetmezliğinde, yüksek doz kortikosteroid kullanma durumlarında lenfosit azalması görülür.

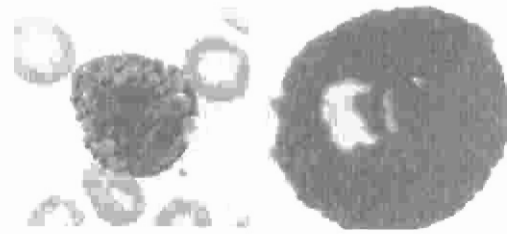
Monositler

Monositler çeşitli durumlarda artar. Tüberküloz, hepatit, sıtma, enfektif endokardit gibi enfeksiyonlarda, sistemik lupus eritematozusta, romatoid artritte, karsinomada, lösemide, lenfomada monosit artışı görülür.

Eozinofiller

Eozinofiller pek çok durumda artar. Allerjik hastalıklarda, astmada, paraziter hastalıklarda, ekzama, pemfigus, psoriazis gibi deri hastalıklarında, lösemi, Hodgkin hastalığı gibi neoplastik hastalıklarda, ülseratif kolitte, kızılta, aşırı egzersizten sonra eozinofil artışı görülür. Çeşitli durumlarda da eozinofiller azalır; şokta, yanıklarda, travmaya yanıt durumlarında, Cushing sendromunda eozinofil azalması görülür.

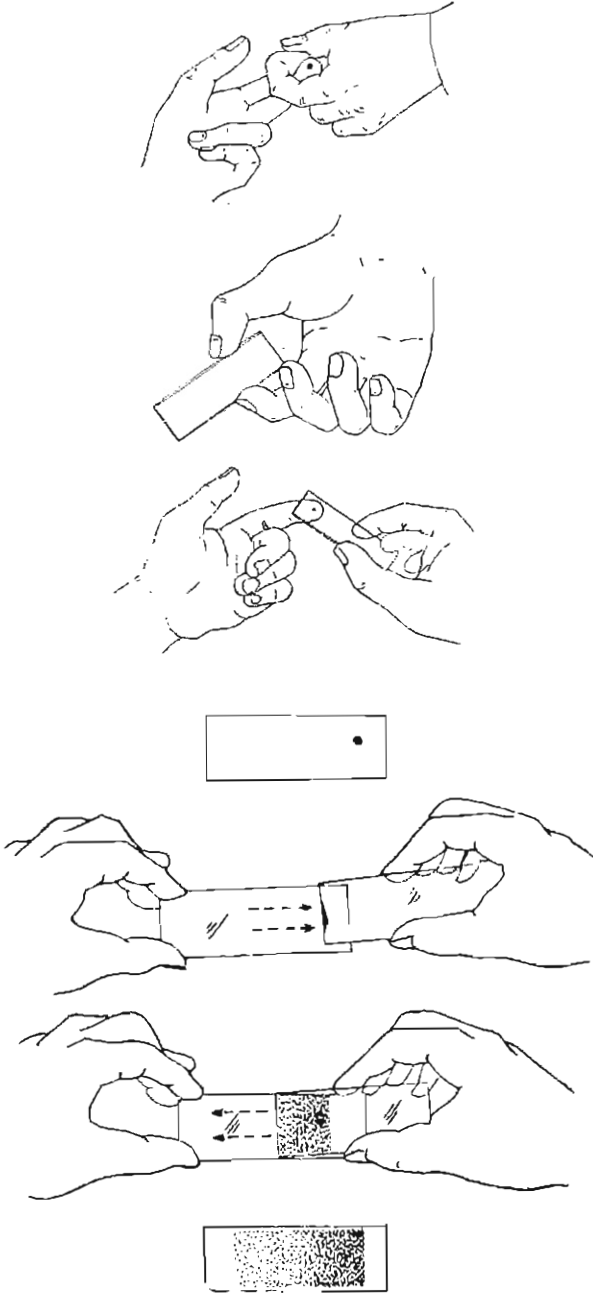

Bazofiller

Bazofiller çeşitli durumlarda artar. Lösemide, polistemiya verada, kronik hemolitik anemilerde, Hodgkin

hastalığında, miksödemde, ülseratif kolitte, nefrotik sendromda, kronik aşırı duyarlılık durumlarında bazofil artışı görülür. Çeşitli durumlarda da bazofiller azalır. Hipertiroidizmde, gebelikte, stres durumlarında bazofil azalması görülür.

Periferik kan yayma preparatı hazırlama işlemi beceri gerektirir ve doğru bir şekilde yapılmalıdır.

DUYURU

**YAZILARINIZI,
KATKILARINIZI,
ÇALIŞMALARINIZ
BEKLİYORUZ.**